

riffer betegnes som „letfordærlige Varer“, med andre Ord Varer, som maa afsættes indenfor en rimelig Tidsfrist, og dernæst, at denne Produktion ikke kan standse. Industrien vil være i Stand til under vanskelige Kaar at standse sin Produktion midlertidig, fordi den kan sende sine Arbejdere ud og lade Samfundet understøtte dem saa længe paa den ene eller den anden Maade. Den kan, hvis den er kapitalstærk, holde sine Lagre tilbage og sælge paa et Tidspunkt, som den mener maatte være gunstigere. Landbruget derimod er tvunget til at sælge sine Varer paa et Tidspunkt, som ligger nær efter det, paa hvilket Varerne er produceret. Deri ligger ogsaa en saa afgørende Forskel paa Prisdannelsen paa Landbrugsprodukter og Industriprodukter, at man allerede her straks maa se, at Problemet er af en saa væsensforskellig Art, at det ikke kan behandles under eet. Jeg har nævnt disse to Tilfælde, hvor to ærede Medlemmer, som saa indgaaende har beskæftiget sig med Prisspørgsmaal, har fremsat Bemærkninger, som synes mig at have meget liden Sammenhæng med de virkelige Forhold.

Men hvis man nu ser paa den Prisdannelse, som finder Sted indenfor Samfundets Grænser, hvor i alt Fald paa en ganske anden Maade end overfor Landbruget indenlandske Forhold er afgørende, er det, de forskellige producerende eller de forskellige handlende opdager, at Frikonkurrencen ikke er velsignelsesrig for dem, at under den hensynsløse Frikonkurrence vil mange af dem gaa til Grunde, og derfor søger de for at bevare deres Eksistens sammen i Aftaler, i Sæmmenslutninger, i Karteller mod den hensynsløse Frikonkurrence. Saa er det, man fra den anden Side i Samfundet, den forbrugende Side, som ofte — det ved vi jo alle — kan være producerende paa et andet Punkt, ser paa denne Sæmmenslutning mod Frikonkurrencen og siger: Den hindrer os i at faa Varen til den billigste Pris; hvad kommer det os ved, om nogen under den hensynsløse Frikonkurrence bliver slaet i Stykker? hvis vi kan faa Varen til en billigere Pris, er det til almen Fordel for os. Saa opstaar der en Interesse modsætning mellem de saaledes sæmmensluttede Erhverv og Forbrugernes almindelige Interesser, og saa maa Samfundet skønne over denne Interesse modsætning for at finde ud af, hvad der er det rigtige.

Og det er i Virkeligheden det, Beskæftigelsen med Spørgsmaalet om Aftaler, Karteller og Monopoler har til Formaal: at finde, hvad der er det berettigede i denne Sæmmenslutning, og hvad der er det ube-

rettigede, hvad der tjener Samfundets Fremdrift, den tekniske Forbedring af Varerne, Forbedringen af Varernes Mangfoldiggørelse, Forbedringen af Varernes Bringen ud paa de forskellige Hænder, og hvad der paa den anden Side tjener rent egoistiske Formaal: Opsamling af et uberettiget overfor det almindelige Samfund som Aager virkende Forretningsudbytte.

Jeg har allerede nævnt, at der kan være Prisaftaler, som kan være i Forbrugernes Interesse. Jeg har nævnt, at der er Prisaftaler, som Samfundet paa ingen Maade burde umuliggøre — det ærede Medlem Hr. Kragh har været inde paa det samme Spørgsmaal —, fordi de tjener fuldt ud berettigede, ogsaa samfundsmæssige, Interesser. Det gælder da om at finde de uberettigede Prisaftaler eller, som de hedder i et Forslag her, de uretmæssige Prisaftaler. Der vil jeg gerne have Lov til at sige, at efter min Opfattelse er det det af os fremsatte Forslag, som strejftes i det af Ministeren fremsatte, som rører ved det vigtigste Spørgsmaal, nemlig de Prisaftaler, som er grundet i Storkapitalens Sæmmenslutninger eller den Sæmmenslutning, som gennem mange, forholdsvis smaa, repræsenterer en betydelig Kapitalmagt. Det er den, som det er vigtigst for Samfundet at trænge til Bunds i og afveje Fordele og Uretmæssighed ved, ikke mindst fordi der gennem disse Sæmmenslutninger opspares og tilvejebringes en økonomisk Magt, som kan blive en Stat i Staten og derved true hele det øvrige Samfunds fælles Interesse. Det er en Side af Spørgsmaalet, som ikke berører selve Prisdannelsen, men som beror paa Muligheden af Sæmmenslutningernes økonomiske Udbytning, hvad enten det sker ved retmæssige eller uretmæssige Priser, og derfor kan selve det store Monopol, den store Trust, den store Kapital, selv om den virkede med en Avance saa minimal, at end ikke det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen vilde have mindste Mulighed for at indvende noget imod den procentmæssigt, komme til at betyde en Samfundsfare, fordi den opsamler en overmægtig økonomisk Magt og danner en Stat i Staten.

De Forslag, som her er til Behandling, drejer sig imidlertid i det væsentlige ikke om denne Side af Spørgsmaalet. Det drejer sig om kollektive Aftaler vedrørende Priser i Almindelighed, og de to Forslag gaar dør to Veje. Regeringens Forslag siger, at Prisaftaler, som direkte eller indirekte tilsigter en Konkurrencebegrænsning paa det danske Marked til Forhøjelse af Priserne paa Livsfornödenheder og andre i det dag-